

BAGGRUNDSVIDEN TIL 6. DECEMBER

Sankt Nikolai og julemanden

Alle børn ved, hvem julemanden er, og nogle børn ved måske også, hvad han hedder på engelsk: Santa Claus. Hvad de færreste børn ved, er, at julemanden faktisk har sin oprindelse i en kristen helgen: Sankt Nikolai. Ligesom langt de fleste andre helgener har Sankt Nikolai også sin egen navnedag, hvor han fejres – også i protestantiske lande, nemlig den 6. december. Sandsynligvis levede Nikolai i det 4. århundrede i Lykien (i dag Tyrkiet ved Antalya). Han var biskop i Myra og deltog i det første fælles kirkemøde, som fandt sted i Nikæa i 325, hvor mange af grundstenene til den kristne kirke og tradition blev lagt. I 336 skulle han efter sigende have holdt den første Christmas (julegudstjeneste) til fejring af Kristi fødsel.

Legenderne om biskop Nikolai er mange. Det fortælles, at han var et godt og beskedent menneske, der udrettede mange undere. Han reddede sømænd fra druknedøden og frelste også nogle fra at blive halshugget ved at gribe om bøddelens sværd. En bloddryppende historie, som bla. er malet i Vigersted Kirke, går på, at nogle børn var blevet slagtet og puttet i saltkarret for at blive tilberedt til lækre retter på en kro. Da Nikolai fik nys om det, lod han kroejeren straffe og vakte børnene til live igen og bragte dem tilbage til deres forældre.

Det, der har gjort Nikolai til julemanden, er dog legenden, som også ses i Vigersted, om dengang, han gav et guldæble til en fattig mand, der ingen medgift havde til sine døtre og derfor ikke kunne få dem gift, men istedet måtte sælge dem til prostitution. Dermed blev han knyttet til gavmildhed og gavegivning.

Sankt Nikolai er skytshelgen for søfolk, købmænd og børn. I Vigersted Kirke er han afbildet som en biskop med mitra (en spids bispehat) og glorie.

Sankt Nikolai har dog over tid gennemgået en forvandling. Det ældste kendte billede af en julemand i Danmark stammer fra bogen Peters Jul fra 1866. Her er han dog hverken tyk, rød eller har skæg, og han kommer heller ikke med gaver, men med den søde julestemning. Det var først med Coca-Colas julereklame fra 1931, at julemanden kom til at se ud, som han gør i dag, den tykke, rødklædte julemand med stort, hvidt skæg. Så Sankt Nikolai har været ude på en lang rejse for at nå til den julemand, vi kender i dag.

DEN 6. DECEMBER

Læs dagens kapitel.

Sæt klistermærke for dagen op på plakaten.

Gæt hvad jeg tænker på!

I Nykøbing Kirke finder Anna en seddel med en gåde, der skal hjælpe dem med at finde frem til det næste spor. Eleverne skal først prøve at løse den gåde Anna fik, se herunder. Herefter kan de selv prøve kræfter med den samme type gåde, hvor man får flere og flere ledetråde (kopiark 8). Eleverne kan også selv lave gåder til hinanden. Det kan gøres fælles i klassen eller i mindre grupper, hvor en elev læser op og de andre i gruppen gætter.

Eksempel:

1. Jeg kan være stor eller lille.
2. Ofte er jeg lavet af metal.
3. Hvis jeg ikke bevæger mig, kan jeg være stille i lige så lang tid, det skal være, men jeg er faktisk slet ikke skabt til stilhed.
4. Man brugte mig til at kalde folk til kirke i gamle dage
5. I kirker sidder jeg øverst i tårnet

Rigtigt svar: klokke

Julemandens historie

På kvist-spilledåsen.dk findes en lille film om Sankt Nikolai, der handler om, hvordan sagnet om ham blev til historien om julemanden. Se filmen og lav en fælles opsamling.

På kopiark 9 kan eleverne skrive om eller farve julemanden.

